

La ora cînd scriu aceste rînduri, a trecut ceva timp din clipa cînd, la 25 august, din numărătoarea voturilor membrilor juriului Premiului Internațional al Criticilor de Disc (— șase din opt posibile —) rezulta acordarea prestigiosului și mult rîvnitului Premiu Koussevitzky pe anul 1982 lui Cornel Țăranu, pe discul de autor, editat de casa „Electrope discul de autor, editată de casa „Electro-cord“, de către ansamblul „Ars Nova“ din Cluj-Napoca, dirijat de compozitor. Acum, mă aflu mai mult sub impresia frumoasei întâlniri de la magazinul „Muzica“ din capitală, cînd, la 30 octombrie,, l-am sărbătorit pe Cornel Țăranu ca și pe admirabilul colectiv al „Electro-cordului“, căruia i s-a decernat de asemenea o diplomă specială din partea juriului. Departe de orice patetism sau festivism de prisos, se cuvine totuși să fim conștienți de acest mare succes, de prestigiu mondial, al muzicii românești și al discului românesc, continuînd, poate la un nivel de notorietate superior, seria succeselor noii noastre creații muzicale în competiții internaționale.

Premiul Koussevitzky, fondat în memoria ilustruului dirijor care a fost și unul din promotorii cei mai devotați și competenți ai muzicii veacului nostru, este cea mai importantă distincție, pe plan mondial, acordată noilor lucrări datorate compozitorilor actuali; acestea trebuie să comporte participarea a minimum șaisprezece instrumente în execuția lor, înregistrată pentru prima oară pe disc. Se iau deci în considerare numai *primele gravuri* ale unei anumite lucrări, cu alte cuvinte premiul este menit să atragă atenția lumii artistice asupra unei noi creații muzicale valoroase, care se bucură, de atunci înainte și de suportul discului pentru a deveni universal cunoscută.

Anul acesta juriul discului s-a întrunit în cadrul Festivalului de la Santander și și-a desfășurat lucrările sub auspiciile Ministerului Culturii din Spania, a Confederației spaniole a Caselor de economii (*3 Confederación Española de Cajas de Ahorros*, care are un mare rol în promovarea unor importante acțiuni culturale), precum și a revistei „High Fidelity“, periodicul de cel mai larg tiraj dedicat problemelor înregistrărilor muzicale. Este important să cunoaștem și alcătuirea juriului, care a reunit elita criticilor de disc de la publicații de mare răspîndire din opt țări; majoritatea criticilor susțin și rubrici permanente ale discului la radiodifuziunile din țările respective. În ordine alfabetică, juriul a fost alcătuit din Alain Fantapié (Franța), care scrie la revista „Diapason“ și se ocupă de schimburile

muzicale francofone, Edward Greenfield (Anglia), care are rubrică permanentă a discului la B.B.C. și scrie la „The Guardian“ și „Gramophone“, Harry Halbreich (Belgia), notoriu organizator de festivaluri de muzică contemporană și lector asupra problemelor ei, Ingo Harden (R.F. Germania), principalul critic de la „HiFi Stereophonie“ și președinte al competiției naționale de disc din țara sa (*Deutscher Schallplatten Preis*), Alfred Hoffman (R.S. România), Pierre Michot (Elveția), de la „Journal de Genève“, James Oestreich (S.U.A.), șeful departamentului de muzică clasică de la „High Fidelity“ și autor de emisiuni de cronică a discului la diferite stații de radio americane, în fine José-Luis Pérez de Arteaga (Spania), care a fost o perioadă îndelungată sufletul periodicului madrilen de muzică „Ritmo“ și care scrie în prezent la cel mai important ziar al țării sale, „El País“.

Menționind că în palmaresul premiului „Koussevitzky“ și-au înscris numele compozitori de talia unor Olivier Messiaen, Henry Dutilleux, Luciano Berio, Brian Ferneyhough, Harison Birtwistle, Aribert Reimann etc. — trebuie să detaliem, pentru aprecierea dimensiunilor reușite de anul acesta a noii muzici românești, personificată prin Cornel Țăranu, componența concurenților care figurau pe lista finală de selecție pusă înaintea juriului. Este bine de știut că lista se alcătuiește prin consultarea unui mare număr de critici din întreaga lume și prin aportul special al membrilor juriului, care au dreptul să includă în lista finală cite o lucrare și un compozitor, la alegerea lor, considerîndu-se că ei pot avea o arie mai largă de informare decît diferiții critici consultați, prin cunoașterea mai profundă a noii creații din țările și ariile geografice de unde provin. În discuția finală a juriului, care s-a purtat după audierea integrală a lucrărilor concurențe, au intrat compozitorii Benguerel (Spania), cu un album de lucrări simfonice dirijate de Eliahu Imbal și editate de casa EMI, o lucrare inspirată de *Alice din țara minunilor* și intitulată *Final Alice*, a compozitorului american Del Tredici, în interpretarea Orchestrei Simfonice din Chicago dirijată de Georg Solti — solistă faimoasa soprană Barbara Hendricko — (disc LONDON), compozitorul englez Oliver Knussen, cu *Simfonia a treia*, interpretată de orchestra Philharmonia dirijată de Mihael Tilson Thomas, pe discuri UNICORN-KANCHANA, citeva lucrări electronice ale compozitorului iugoslav Ivo Malec, editate pe discuri franțuzești, o cantată (*Mendiant du ciel bleu*) a compozitorului elvețian Moret, cîntată de ansamblurile Radio Basel sub conducerea lui Armin Jorna (discuri GALLO), apoi lucrarea *Nature morte* de Wolfgang Rihm (R.F. Germania), interpretată de grupul „Baden-Baden Ensemble 13“ dirijat de Manfred Reichert

(discuri JETON), precum și opera *King Priam* a compozitorului englez Michael Tippett — care a fost însă distinsă cu un premiu din categoria generală și deci nu a mai concurat cu aceleași șanse pentru „Koussevitzky”; în sfârșit, să nu-l uităm pe Silvio Bussotti, cu lucrarea *11 catalogo e questo*, înregistrată de către RAI (Radiodifuziunea italiană), pe discuri ITALIA. Reiese de la sine cât de puternică a fost competiția, mai ales că majoritatea lucrărilor fuseseră propuse pe lista finală de către diferiți membri ai juriului, care și-au susținut alegerea cu o bogată argumentație.

Este drept să arătăm că muzica românească și discul românesc au fost de data aceasta în atenția generală a juriului Premiului Internațional al Criticilor de Disc. Începînd din 1976, de cînd iau parte anual la lucrările juriului, am avut ocazia cu regularitate să prezint în competiție lucrări contemporane românești: *Simfonia a patra, în memoria lui Nicolae Iorga* de Doru Popovici, *Concertul pentru două pianouri și orchestră de cameră* de Dan Constantinescu, opera *Iona* de Anatol Vieru, oratoriul *Canti per Europa* de Theodor Grigoriu și în fine, anul trecut, piesa *Ison II* de Ștefan Niculescu. S-a format, deci, an după an, o imagine a muzicii românești care, fără să subestimăm cu nimic meritele personale ale lui Cornel Țăranu, a constituit un fundal favorizant pentru discuțiile de anul acesta. S-a spus chiar în juriu că școala românească de compoziție de astăzi este fără îndoială una din cele mai importante pe plan mondial; iar comparînd-o cu notorietatea afirmării de acum cîțiva ani (mai cu seamă deceniul 1960) a școlii poloneze, Harry Halbreich a arătat că școala românească pare mai vitală și mai interesantă, prin marea bogăție de personalități bine individualizate stilistic.

Este drept să arăt, de asemenea, că lucrarea lui Ștefan Niculescu *Ison II* s-a bucurat de o unanimă apreciere și că poate numai întîmplarea că, în 1981, lucrările juriului s-au făcut doar prin corespondență a lipsit-o anul trecut de distingerea cu premiul „Koussevitzky”.

Revenind la Cornel Țăranu, pot spune că succesul său a fost elocvent, în urma *audiției colective* petrecută la Santander — cînd puritatea scriiturii sale, aroma specifică a anecdotelor surse românești vehiculată de limbajul puternic esențializat, unitatea de impuls interior a lucrării și-a dovedit nemijlocit superioritatea asupra celorlalte muzici intrate în competiție. *Ghirlande* s-a impus ca un opus bine proporționat (calitate esențială față de frecvențele lungimi întîlnite în alte cazuri) și demonstrînd o unitate frapantă între scop și mijloace, o inteligență creatoare ascuțită a autorului și darul unei definiții stilistice fără îndoială remarcate în contextul contemporan.

Trebuie de asemenea subliniat că activitatea „Electrecordului”, demonstrată în admirabila înflorință de discuri recente de muzică contemporană românească a produs o puternică impresie. Există în momentul de față un interes viu pentru discul românesc, atît pentru *integrala stereo* a creației lui George Enescu, care merită a fi mult mai larg cunoscută, cît și pentru afirmarea multiplelor personalități reprezentate pe discuri de autor, îngrijit editate și substanțiale din punct de vedere al conținutului. Este necesar însă efortul conjunct al nostru, al tuturor pentru a arăta lumii întregi, la adevăratele dimensiuni, strălucirea actuală a muzicii românești.

Alfred HOFFMAN